

№ 19.

Pirmdeenā 11. (23.) Mai

Maksa par gabdu 1 rubl.

1870.

Wiffu-augstaka pasluddinashana.

No Deewa schehlasibās

Mehs Aleksanders tas Ohstrais,

wiffas Krewn-semmes Keisera un Pattwaldinecks,
Pohlu-semmes Kehnišch, Pinnu-semmes Ceelfirsts
un t. pr., un t. pr. un t. pr.,

zaur schein raksteem darram sinnamu wiffseem
Muhfu pawalstneekem: Pehz Deewa gribbeschanaš,
tai 20tā f. mehn. nomirra Krohna-mantineeka
un Besarewitscha, Ceelfirsta Aleksandera Alekfan-
drowitscha ohtrais dehls, Muhfu lohti mihlohts
dehla dehls Aleksander Alekfanrowitsch, pehz
ihšas bet gruhšas flimmibas, šawā pirmā dšhwibas
gaddā.

Tahdu Mums un wiffam Muhfu Keiseristam
nammam šahpigu notikumu pasluddinadami, ešam
pilnigi pahreelinati, ša wiffi Muhfu usšizjami
pawalstneeki šchahš Muhfu familijas behdas lihds
ar Mums juttihs un ar mums lohpa to Wiffu-
augstalo Radditaju luhgs pahr ta aismigguscha
Ceelfirsta dwehseles meeru un ša Wifsch teem ap-
behdinatēem Wezzateem eepreezinashanu nosuhšitu,
šo eedohd tizziba eelšch Deewa šwehta un ne-iš-
prohtama padohma.

Išdohts šw. Pehterburgā, 20tā April, ween-
tuhštohsch aštonšimt septindesmitā gaddā pehz Jesus
Krištus peedšimschanaš un Muhfu waldišchanaš
šeschpadesmitā gaddā.

Appahšch pirmajeem šchahš grahmatas raksteem
pats Kungs un Keisera ar šawu augštu rohku pa-
rakšijis:
„Aleksanders.“

R a h d i t a j s.

Wiffu-augstaka pasluddinashana.
Celšchsemmes šinnas. No Rihgas: Keisera ar kreussem apdahwina-

jis 2 mahšitajus, — Ahrensburgas komiteja pr. trubkumu zeesd., —
landegs. No Pehterburgas: šelis eewešš no Anglijas.

Ahriemmes šinnas. No Berlina: Krewu Keisera cereišojis. No
Wahšsemmes: Kr. Keisera Emšē. No Wibes: pahr konžibli Rohmā.
No Englandes: šewišschahm gribbeja doht wihreeschu wakšas. No
Parišes: balšschana šikuma dehl un dumphschanašs. No Italijas:
pahr dumphschanašs. No Konstantinopeles: sultana runna jauna
gabda deenā.

Zittas jaunās šinnas. No Rihgas: ammata gohda-šwehtli, — Lat-
weeschu beedribas darrišchana, — birgeru beedribas darrišchana, —
Latweeschu dšedafschanaš šwehtli. No Kurfemmes: dafschadas šinnas.
No Leepajas pufes: dafschadas šinnas. No Pinnu semmes: behrnu
beedriba putneem par aieššahwešchanu. No Pohlu semmes: Pohlu
semme labllahschana wairojāhē.

Šaunalahš šinnas.
Tehwa wabres un šohlišchana, atnešs behrneem šwehtibu. Rihgas
Mahritina basniza. Pagasta-wezzatais un preešschschedetajš. No Lat-
weeschu šurimešmo šohlas.
Šeeliktumā. Meeratešneššis. Šeemafschana. Kašanes lohpmannis.

Celšchsemmes šinnas.

No Rihgas. Augštais Kungs un Keisera pa-
gohdinajis ar to pee šelta šehdes us kruhtihm wal-
šajamu šelta kruštu tohs Rihgas basniz-teesas pee-
šehdetajus: Šahna basnizas jaunako zeen. mahšitaju
Müller un Bikkerneeku draubšes zeen. mahšitaju
Tiling.

— Tai 30. April. Ahrensburgas komiteja preešsch
Šahmu šallas trubkumu zeesdameem irr nupat šahdā
grahmatinā šawu aprehkenu išsluddinajuse. No šcha
aprehkena redšam, ša komitejas puhlini naw wis
glušchi bes augteem bijušchi. Komitejai bij dahwi-
nahts no augsta Krohna-mantineeka 7500 rubl. f.;
no Ceelfirstenes Helenas 300 rubl. f.; no Pehter-
burgas komitejas 6000 rubl. f.; no Rihgas 1500
rubl. f. un irr šahdā wihšē šchi komiteja lihds ar
wiffahm zittahm dahwanahm pawiffam lohpa ša-
laššijuse 27,850 rubl. 7 lap. f. Pehz išdallitahm
palihdšibahm weh lirr šahdē atlikušchees 2980 rubl. 9

kap., ar lo arri wehl tàpat us preelfchu nabbageem gribb palihdsibas pasneegt.

— Rà schejenes Wahzu awises dabbujuse sinnaht, tad tai 15. Juni f. g. Widsemmes muischneeki tè atkal us ihfu landagu fanahfchoht kohpà.

No Wehterburgas. Schejenes birschas awises raksta, ka 29. April f. g. no Anglijas selts, kahdas 250,000 mahrz. sterlinu wehrtibà jeb par 2,075,000 rubl. f., Kreewusemmè eefuhthts. B.

Ahrsemmes sinnas.

No Berlins raksta, ka augstais Kreewusemmes Keisers 1mà (13.) Mai pullst. 10½ pr. pufdeenas tur eereisojis un pee bahnuscha Winnu fanehmuschi kehniensch Wilhelms pats un kehniina namma printtschi. Pehz diwahm deenahm, tas irr tai 3schà (15.) Mai pullst. 10 augstais Keisers un Leelfirsts Wladimir Aleksandrowitsch ar saweem pawaddoneem us Gmfi aisreisojuschi. Kehniensch un kehniina printtschi pee atwaddischanahs wiffi bijuschi gehrbuschees Kreewu wirfneeku mundeeròs un Keiseru lihds bahnusi pawaddijuschi. No tejenes dauds augsti Kreewu wirfneeki un generati Keiseram lihds aisbraufuschi.

No Wahzsemmes. No Gmfses telegrafs sinno, ka augstais Kreewu Keisers 3schà (15.) Mai tur eereisojis. Waldischanas presidents grahfs Gulenberg Winnu tur apfweizinajis un eedsihwotaji augsto weefu ar firsnigu preeku fanehmuschi. Wifszaur walfarà jaui ugganojuschi.

No Wihnes. Rà wiffas kattotu semmès, tà arri tè wiffi runna pahp to Rohmas lonzihli un no ta sagaida ehrmigas leetas. Daschi prahthigi laudis jau eepreelfsch pahrdohma, kas tad notilschoht, kad pasfluddinaschoht to haufli, ka pahwests nemaldigs. Winni fakta: abrigi ta kattotu basniza tuhlin gan nefatrittischchoht, bet eelfchigi ta tuhlin eefahflichchoht drupt kohpà. Tad, kad to haufli buhschoht eewest, neweenam zilwefam, kam weffels prahts, neubuschchoht wairs eefpehjams, sewi par ihstenu kattoli turreht, kad tam usspeedischchoht tizzeht, ka tam wahjam firmam pahwestam effoht deewischkeigs nemaldibas spehls! Kurschs prahthigs zilwef to warroht tizzeht? Weenigais padohms, prahtha laudis wehl patureht pee kattotu mahzibas, effoht tas, ka Wahzsemmes kattotu basniza pawiffam atschkirrahs no Rohmas, — tas irr: no pahwesta. Amerika jau dsihrahs tà darriht.

— Turpretti Rohmà tee pahwestam padewigee bifkapi pahwestam rakstijuschi pateizibas grahmatu par to, ka winsch gudri un spehzigigi prohtoht sawaldiht tohs prettineelus, kas ar sawu prettibu wahjus prahtus fahlfuschi nomaldinahht un pawest us schaubischanohs. Tee paschi tad nu wehl gudrojoht, tà teem 140 woi 150 prettineekeem wiffu spehku un warru falaust, ka tee wairs nespehtu pretti runnahht.

— Turku sultans atkal wiffus Turzijas kattotu bifkapus no Rohmas aizinajis drihs mahjà nahht, konwenti turreht Konstantinopelè.

No Englandes. Senn jau tur feewischkas kahro tahs paschas teefas, kas wihreescheem, waldischanas darrischanas lihds runnahht un lihds sawu balst doht. Kahds parlamenta beedris, Jakob Breigt wahrda, nefennparlamentè runnajis, ka to teefu un warru newarohht wis feewischkahm atraut, un prohti tahdahm, kas tàpat tà wihreeschi, bes kahda wihreescha palihdsibas sawu nammu walda pilssehtà woi us semmehm un kas wiffas nodohschanas paschas nomalsa. Schahdas feewiskas effoht atrainnes un wiffas zittas neprezzetahm un tahdahm, kas pee saweem wezzateem, woi apgahdatajeem dsihwo, tahdahm pee schahm bribwibahm un teefahm neubhs nelahda dalka buht. — Schoreis to padohmu peenehma, bet zitta parlamentes fapulz to atkal atmetta.

No Parihses. Lai gan wehl naw wiffas balstis fassaititas, kas pa wiffu Franziju dohtas woi ar „ja“ jeb arr „ne,“ tomehr jau pilnigi nojehzts, ka „ja“ effoht pahp pahrim wairak un keisera gribbeschana atkal uswarrejuse tàpat tà zittas reisas. Ir zitti Giropas waldbineeli keiseram Napoleonam pahp scho uswarreschanu laimi wehlejuschi. Parihse gan til kluffu wiss naw isdeweess, tà zittur, jo tè tàpat un wehl wairak deenas-sagtu un eelaspuifu atrohdahs nekà pee mums tee tè Rihgà redsami pa tirgus wirfu, us wakkeem un walfaròs Dohm-basnizas gangi. Schahdi nebehdneeki zittà celà fahlfuschi zektu aiskraut jeb barrikades zelt no apgahsteem ratteem, buhmateriala un t. pr., kamehr saldati tohs isdsennajuschi. Bittur atkal saldateem ar akmineem sweeduschi un sinnam, ka tad jau sweikà nepalikka us abbahm puffedm. Schahdi dumpineeki kleejuschi: „Lai dsihwo republika! Lai dsihwo Roschfohrs!“ Weens waktis saldati peepeschu sawu flinti nosweedis un kleejdams: „Rohst ar keiseru! Lai dsihwo republika!“ aisbehdsis prohjam. Bet putniu taf sakehruschu un nu jau gan warr dohmaht, ka tam ces flitti. Tahdas dumpofchanahs daschàs Parihses daktas iszehlfuschahs, bet neko naw paspehjuschas. — Tee, kas fabeedrojusches prett keisera dsihwibu, iddeenas wairak teel useeti un atrasti un ismekleschana ar teem turreta, un scho starpà daschi tahdi wihri, ko keisers gohdà zehlis.

No Italias. Pahp to dumpofchanohs Italijà awises stahsta, ka ta iszehlfusches Katanzaròs aprinki, 6tà Mai. Dumpineeki bijuschi darba-laudis, ar farsaneem krefleem apgehbuschees un apbrunnoti tee gahjuschi kleejdami: „Lai dsihwo republika!“ Bijuschi kahdi 300 tehwinu kohpà. Teefas suhtijuschas saldatus teem pretti un kahdi 300 birgeri gahjuschi saldateem palihgà. Dumpineeki jau bij zittà weeta zeetumneelus no zeetuma atwabbinajuschi sewu palihgus gahdadami, bet tee tiffuschu falauti un iskaisiti tà, ka winneem us preelfchu gan wairs tahda drohschiba ne-usees.

No Konstantinopoles. Turki sawu jaunu

gaddu fahfufchi muhsu 6tä (18.) April deenâ un sultans pehz zittu Ciropas waldineeku preekschsimes arri runnu turrejis faweem leelmanneem preekschâ. Winsch teizis, ka warroht gau preezatees pahf wif-fahm tahm pahrlabboschanahm, kas wiffâs walsts eetaififchanâs notiffufchas un kas zettotees no ta, ka paschi us preekschu dsennotees. Winsch par to pateizohf Deewam un sawas keisera walsts gobdaneffejeem. Arri warroht preezatees pahf to laimi, ka ar wiffu zittu semmju waldischanahm effohf pilnigs meers un labba draudfiba un schi draudfibas faite paleefohf arween stiprafa. Ka daschi waldineeki un printfchi winnu galwas pilssehtu pagahjuschi gaddâ apmeklejufchi, to warroht turreht par laimigu notiffumu. Schis gaddu-fimtenis effohf pawiffam sawadaks, nekâ tee zitti pagahjuschi, jo taggad wiff eijohf us preekschu atfififchanâ un apgaifmoschanâ un waldischanai tas peenahfotees, schahdâ buhschanâ newis apstahfeks, bet zil ween eespehjam, us preekschu dsifhtees. Dselsu zekus taifidami, fuggofchanu wairodami un wairaf ohstas preeksch andeles atwehfdami, warroht leelas leetas panahf un t. pr., un t. pr. Tapehz, ihfi falkohf, winnam peenahfotees tiffufchi pahf to ruhpetees, ka wiffi pawalstneeki katris sawâ weetâ un wiffas tahs daschadas tautas, jo deenas jo wairaf pee gaismas nahf un ka semmes spehfs un drohschiba wairumâ eetu. To ween winsch karsti wehlotees un to ween kohpâ ar saweem pawalstneekem no ta Wiffu-augstaka isluhdsotees.

Bittas jaunâs sinnas.

No Rihgas. Schejenes Latweefchu Jahnasbasnizas sullainis Johann Grünthal 7tä Mai peedfihwoja to deenu, kad palikka 25 gaddi, kamehr winsch schai basnizai un draudsei ustizigi un gobdigi kalpojis. Draudses preekschneeki lihds ar abbeem draudses mahzitajeem un pehrmindereem, kreetnu wihru pagohdinadami, winna dsihwokli to mihligi un fir-nigi apfweizinaja, pateizibas un gobdâ-dahwanu tam pafneegdami un lihds ar winnu Deewu to Rungu flawedami, kas tahdu preeka-deenu lizzis peedfihwoht. — Mehâ no sawas puffes wehlamees, ka wiffas draudses labbaki wehrâ littu tohs, kas winnu starpâ strahda un teem peenahfamu un nopelnitu preeku un gobdu nleegtu.

No Rihgas. Rihgas Latweefchu beedriba noturreja swehtdeen tai 3. Mai sawu mehnesch-fapulzi. Wifspapreeksch lassija beidsamas runnas-wihru fapulzes protokolli fanahfufcheem beedreem preekschâ, pehz kurras kahrschu spehleschana teef atmesta, weens beedris prettibas deht isflehgts, runnas-wihru un preekschneezibas pawairofchana nodohmata, kredita pa-augstinaschana apfpreesta un kas wiff beidsamajâ pilnigâ fapulze tai 19. Mai tizzis apstiprinahts. Tad no-fpreeda beedribas leelo sahli tâpat arridsan zitteem pehz waijadfibas isihreht un par to ne mafak — gan wairaf lâ 35 rubl. f. par weenu wakkaru wai

nakti nemt; tahdâ wihse arri jau tiffa peeminnehts, ka ohtrdeen tai 5. Mai spehleschohf Kreewi sawu teateri beedribas leelajâ sahle. Wehl schinni mehnesch-fapulze tiffa weens beedris nelabbas uswefchanahs deht isflehgts un 82 jauni beedri usnemti un beidsohf faskaitija balfis par 12 jaunem runnas-wihreem un winnu kandideem, un preekschneezibas pawairofchanu atliffa us nahfufchu fapulzi. — Tad wehl beedri ar pateizibu peeminneja tahs labprahfigas dahwanas, kas beedribas preekschneekem lihds 3. Mai peenahfufchas, prohtat — preeksch ffolhâs buhschanas 254 rubl. 30 kap. f., lihds ar pehrna gadda dahwanahm 879 rubl. 90 kap. f., — preeksch beedribas darrifchauahm bes nosazzifchanas 4 rubl. f. — preeksch jaunâs kurlmehmu ffolhâs 68 rubl. 5 kap. fudr.

— Rihgas birgeru fabeedriba noturreja peektdeen tai 24. April f. g. weenu pilnigu fapulzi un fpreeda par to no barona W. von der Recke funga isstrahdatu rakstu, kurrâ nodohmahfs: dibbinaht weenu jaunu beedribu, kas lai gahdatu par faufchu labklahfchanahs ihpaschi pilssehtâs un tohs atraddinatu no wiffadahm nelectigahm eemuffinaschanahm un nederrigeem laika-kawelkeem, kas lai gahdatu it ihpaschi arri par deenestneeku, strahdneeku, ammatneeku un rakstneeku labbumu. Bez tam wehl sinnoja un fpreeda par daschadahm zittahm leetahm, kas tâpat arri Latweefcheem buhs derrigas.

— Dauds dedfigu tauteefchu prahfâ tahs dohmas zehlfufchahs, ja eespehjam, jau nahfufchâ gaddâ tahdus Latweefchu dseedafchanas fwehtkus swinneht, fur lai wiffi dseedataju kohri no Widsemmes un Kursemmes fanahf kohpâ, sawus kohfus dseedafchanâ isprohweht. Par scheem dseedafchanas swehtkeem us preekschu plaschaki runnasim. B.

No Kursemmes. Arumuischas pagastâ, pee Dohbeles, eeswehtija 31mâ Janwar jaunu pagasta nammu, fur weenâ gallâ ffolhla un ohtrâ preekschteefas un pagasta waldischanas. Schi ffolhlâ irr par ffolhlotaju eezelts J. Schiffer. — Starp Wezz-Auzi un Behni meshâ atraddufchi 28. Februar zilwela lihki, kam ap kalfu schnohrs atraddees. Laikam atkal besdeewiba schim sweschajam gallu peeweddufi! E. F. S.

No Leepojas puffes, tai 21mâ April. "Jau fittas deeninas — atnahf ar preezibahm: Isdsennat aittinas us fakkahm gannibahm." — Tâ dseedpreezigi arrajs Jurgus fagaidijis un sawus lohpi-nus gannibâs iswaddijis Deewam par mittinajamu pateifdamees. Sneegs schai pawassirâ ar fauli ween, bes leetus, ahtri pasudda un uppes bes pluddeem palikka. Ruddeni Daugawa, lâ dsirdam, 4 reis leddu falausufe zaur uhdens pluddeem; bet pawaffarâ kluffu Daugawâ, Leeluppê un zittâs uppes leddus isgahja. Pee gaisa mittofchanas effam jau leelu starpibu mehnescha starpâ, schogadd' peeredsejufchi. 8. Merz tur-rejam wehl 14 gahdes fallu un 8. April jau atkal

16 grahdus fultumu. — Schogadd' agri pehrkons pee mums ar pirmo leetu pahrnabza, prohti: 3schâ April. Par leeldeenas fwehtkeem, pehz schi pehrkona, atmettâhs aulstis laifs, tà kâ wehl schodeen tabds. Pa starpahm mas leetutinsch fausu semmi flappinaja. Lohpi jau wiffi eet gannôs; jo sahlite jau brangi sakti. — Rudsi rahdâhs seemâ labbi mittusch, jau kofsch aug un sakti. Musas, firni un lehtsch i. jau apsehti. — Pee dselses-zetta taifischanas leeliski fahl mohstees un wiffâs mallâs darbu apfahf. — Pee **Saldu** Mas-Beezeres rentneeks 22. Merz mahjâs brauzohf walfarâ no negantigu blehschu roh-las — tà ar biffi fashauts, la newarr zerreht, wai wehl buhs dsihwotajs. Pehdas jau effohf blehdim dsihtas un schis teesai nodohfs. **G. F. S.**

No Pirnu semmes. Helsingforsê kahds professors Topelius wahrâ irr eetaifijis ihpafchu behrnu beedribu, putneem par aistahwefchanu. Tee jauni behrni, las schinni beedribâ cestahjâhs, apnemmahs 1) Nelad kahdu lohpu mohziht woi kâ spaidiht; 2) wiffus putniaus un putnu behrnus aistahweht un apfargahf; 3) nelad putnu ligsdas pohstihf woi putnu pautus isnemf; 4) putnus nelad nenofaut woi eewainohf, ne ar afmineem mehthf, woi ar jeb kahdu rihtu woi walgeem tohs fert; 5) nelad zittus, la til Kanarias putnus, las buhri isperinatî, fert un buhri turreht; 6) wiffus schâhs semmes masohs putniaus wakkâ laist un 7) wiffâ spehka ruhpetees, wiffus zittus, las putnus ferr, un mohja, no tahda nedarba atgreest. — Schai beedribai lihds schim jau peeteifuschees 1300 behrni par beedreem. Imâ Mai schi beedriba fwinnejuse sawus pirmohs gabda-fwehtfus. — Kâ jauki un zil wehlejams tas buhtu, kad schâhdas beedribas wiffâs mallâs eetaifitohs.

No Pohlu semmes. Pohlu semme taggad pawiffam zittada pahrawehrschâhs, nelâ ta agraf bijuse. Lihds schim pilsehtu eetaifas atraddâhs gluschî noschehlojamâ buhschanâ un winnu eedfihwotaji bij truhzibâ un nabbadsibâ palrittuschî; bet taggad semme un pilsehtas teef wiffai pahrlabbotas, eelas isbruggetas, nammu ahr'puffes isrohtatas un daschas zittas labbas leetas gaismâ westas, kâ brijwa ugguns-dsehseju beedriba, gahses apgaismoschanas fabriki un t. j. pr. Zaur to wiffa semme fewim arridsan dauds leelaku eedfihwotaju skaitli mantojuse. **B.**

Jannafahs sinnas.

No Wibnes, 5. (17.) Mai. Krohnaprinzis Rudolfs eefirdfis ar massalahm.

No Parihfes, 10. Mai. 7½ millioni Franzijâ pee balfeschanas isfazzijuschî to wahrdu „ja“ un tillai 1½ millioni „ne.“ Tad uu keiseram un ministereem pilniga wirfrohka.

Tehwa wahrds un fohlfichana, atnefs behrneem fwehtibu.

(Stat. Nr. 18.)

„Al, kâ es to warretu aismirf,“ isfauzahs wiinna seewa, „la Pehfers tas bija, kurrâman par tawu

dsihwibu japateizahs. Ta bija stipra pahrbaudifchana, fo Deews man uslifka. Bija wehsa, mihliga ruddena deena, no rihta bij gaischs un flaidrs, tu kahpi Alpu-kalnôs, un apfohlijees wehl preefsch pufswalkara mahjâs pahrnahft; bet pehz mas stundahm deb-bes apmahzahs, un breefmiga wehtra iszehlahs, no kalneem sneegs gubbahm puttinajahs semmê, deena palifka par nakti, zilwefi un lohpi lihda latrs sawâ paspahrnê. Tad man palifka lohfi bail, un katra wehtras laufschana man liflahs, itt kâ kad ta tawa balfs buhtu. Es krittû us zetteem un luhdsu Deewu par tawu dsihwibu. Tad atkal Mahrtina schaulstefchana manni no mannahm luhgschanahm istrauzeja; es gahju pee schuhpta, tas behrnus raudaja meegâ; tad es atkal pee fewim dohmaju: tas raud pehz sawa tehwa, las schinni azzumirski sawu dsihwibu beids. Tâ nu atnahza walfars, atnahza nakte; ahra wehl weenmehr wehtra plohhjahs, itt kâ kad pasfaule justu; kaimini un draugi fanahza pee mannis; tee gribbeja manni eepreezinaht ar zerribu, paschi wairs nezerredami. Es winnu wahrds nedfirdeju, jo mannas bailes arween angumâ auga. Tê eenahza Pehfers; winsch arr bij bijis isgahjis un tillo pahrnahjis. No wiinna drabnahm pillesa leetus un sneegs semmê. Tillu tas isdsirda, las notizzis, bij tas tuhliht gattaws, eet tewi usmelleht. Bes nelahdas atpufschanahs tas gribbeja tuhliht kalnôs kahpt. Wiffi gribbeja winnu noturreht, un us to fazzija: Nu jau par wehlu, Andreis nau wairs glabhjams, ir tu tur wehl warri sawu dsihwibu lihds saudeht. Bet Pehfers to nedarrija, bet atbildeja: es esmu weens patf us pasfaules, wairaf man nau, kâ ween schis draugs, tadeht gribbu winnu glahbt, ir kad pee tam man sawa pascha dsihwiba buhtu jafauwe. Winsch fneedsa man rohku, nobatschoja maso Mahrtina un tad aigahja. Neweens tam gahja lihds, la ween wiinna ustizzigais funs. Naktis pagahja, deena aufa, un wehtra arr mittejahs; bet mannâ firdi nelahds meers nenahza. „Jau par wehlu,“ sawa man mannâ firdi, „Andreis nau wairs dsihws, un wiinna glahbejs arr wairs nepahrnahf!“ Jau mannai muttei balfs un mannahm azzim affaru peetruhka. Tâ nu peenahza pufsdenna. Tê us reifi es isdsirdu trohlfni ahra namma preefschâ; es dsirdeju zilwefus dikti runnam; es gribbeju eet skattitees, bet tillihds la es pazehlohs, nokrittû atkal atpakkaf pee behrna schuhpta semmê. Durwis atwehrahs, Pehfers eestrai-peleja istabâ, un nokritta bes atmannaes pee mannahm kahjahm semmê. Tad eeneffa kaimini arri tewi eelschâ pee mannis; tu biji balfs, bet tawas azzis tatschu us manni passattijahs, un tawa mutte man mihligi usfmaidija. Bet Pehfers gulleja bes atmannaes un bes spehka pee semmes, jo tam no dauds bruhzhem affins tezejeja, un neweens wiinam nepalihdseja, kâ til ween wiinna ustizzigais funs, las pee ta tuppeja un wiinna wachts laifija. Zil dauds winsch preefsch tew darrijis, zil dauds zeetis! Tu biji weenâ kalna

plihsumâ eekrittis; wianna ustizzigais suns bij tewi atraddis, breefmiga nahwe ffattijahs tam no besdibbena pretti, bet tas par to nebehdaja un nolahpa pee tewim appalschâ. Bet appalschâ atradda tas tewi bes atmannas guffam; no ta breefmiga kritteena gan tam isdewahs tewi atdsihwinahst, bet tu biji par nespehzigu, wiannam lihdsi augschâ kahpt; tad nehmas tas tewi us saweem plezzeem, nesfattijahs wis, ka tas ar katru fohli sawu dsihwibu warreja saubeht, nesfattijahs wis us to, ka tahs affas flints-spizzes, garr kurrabm tam us augschu bij jarahpjahs, wiannu dsifki eewainoja; ar sawu affini tas atpirka taru dsihwibu, un lai gan ir wiannam spehli sudda un kahjas un rohkas gribbeja nogurt, tomehr wianna patauschanahs us Deewu nesudda, un wianna duhscha neluhja un tà tad winsch irr taws glahbejs palizzis. Al zil nepateiziga es buhtu, kad es to kahdureis aismirstu, bet — lai es skaidri un taifni runnaju un tew wissu isfaktu, kas mannu firdi speesch — es titpatt netizzu, ka tu ar to fohlischanu, ko tu sawam dsihwibas glahbejam fohliji, labbi effi darrijis. Apdohma pats labbi, woi tu warri wiannu abbu laimi apgalwoht! Reds, kad Behteri wianna nemeerigs gars fweeschumâ isdfinna, kad tas tur tahlumâ un fweeschumâ seewu nehmas, un to eemihledams sawu tehwasemmi uppureja un sawai tehwasemmi atfazzija, tad mums abbeem schehl bija, ka winsch ne no sawas tehwasemmes, bet no fweeschas semmes un tautas prezzeja. Tu pats stabstiji, ka Behters sawâ grubtâ flimmibâ, tewi pee sewis aissauza, un kad tas tawâs rohlâs nomirra, ka wianna seewa Magreeta gan effoht flaista, bet par smalku un augstprahstigu preesch mums prasteem un weenteesigeem kautineem."

"Lai mehs teem mirruscheem netaisnibu nedarram," luhdsahs Belminsch, "lai ta duhs faldâ meera, jo ir wianna bij kreetna seewa, un tahda arr buhs winnaas meita."

"Lo es tizzu," atbildeja wezza ar lehnu balsi, "bet kad wiannai muhsu mahjas, muhsu prasta un weenteesiga dsihwoschana ihsti nepatiltu, kad tai muhsu deht tà kâ jakounahs buhtu, al Andrei, tad tas man gauschi fahpetu, un zil nelaimigi mehs tad wehl buhtu, kad wianna warrbuht prett Mahrtinu arr ihsti labbu firdi neturretu."

"Woi dsirdi, maht!" eesauzahs Belminsch ar nemeerigu balsi, "kad tu tahdas melnas leetas jau paredsi, tad gribbu pats ar sawu dehlu runnaht, lai tas pats man sawu apnemschanohs isflaidro. Ja tad nu winsch mihlohs zittu, tad gribbu tam teikt, ko Trihnes tehws preesch man irr darrijis, un es sinnu, ka Mahrtinsch nestihwesees man pretti, bet paluhdschahs tehwa parradus lihdsinaht, lai gan tas tam grubti nahstohs."

"Bet kad arr Trihnei prett Mahrtinu firds nefilst?" aissauzahs atkal mahte.

"No winnaas es nedrihsttu nelahdu uppuri praf-

siht!" sawuza Belminsch. "Ja tas tà irr, ja ir wiannai Mahrtinsch ihsti netihst, tad lai wianna nemm pufsi, lai nemm ir wissu mannu mantu, kad es til to wahrdu warru paturreht, ko es tam mirdamam Behteram fohliju, — wianna meitu laimigu darriht."

Winsch isgahja ahtri ahra, un atstahja mahti weenu bailigâs ruhpes, pahf sawu dehlu behdadamu.

II.

Bet lai nu arri apskattam un apluhsojam, kas tad ihsti Mahrtina firdi fremta, un kapeh3 winsch tahds behdigs, noskummis un dohmu pils isfattijahs?

Tâ bija gan, kâ mahte bij dohmajuse. Ar weeglu firdi un preezigu jaunibas duhschu bij Mahrtinsch us Tiroleeschu semmi aissahjis, bet tahds tas wairs neatgreesahs wis atpakkat. Sawas darrischanas ar teem gohdigeem Tiroleescheem winsch driht bij isdarrijis; no turrenes tam waijadseja pahf rohbeschu pirmu reisi Italijas semmê eekahpt. Schi bija ta semme, ko Mahrtinsch fenn kahroja redseht. Gan Mahrtinam schinni semmê Deewa raddiba dauds jaukata un flaista, nekâ tehwischâ, isliklahs; bet zilwefi bija zittadi: weenteesigu un riktigu wahrdu, un laipnigu draudsihu schè nelahdâ wehrtê neturreja, bet turpretti azzim redsoht krahpa un wihla ko ween pratta. Tâpat ir Mahrtinam tehwa darrischanas scheit grubtahi nahzahs isdarriht, nekâ Tiroleeschu semmê, un wiannu kâ gohdigu un weenteesigu sehnu dauds weetâs neganti apmahnja.

Weidsoht pehz dauds publineem bij wiss nodarrihts. Mahrtinsch eesahka to zekku atpakkat us sawu tehwischku staigahst, un tillai tam wehl waijadseja pee weena parradneeka pee-eet, kas tam us scho laiku bij apfohlijees nomahsahst. Kahdâ rihtâ eedams satiklahs tas ar weenu pulzihu tahdu zekineeku, kurri us weenu eedohmatu swehtu weetu staigaja, tur Deewu luhgt. Mahrtina zeksch arr netahst no tahs weetas garram gahja un tà tad tas arr pee teem peebedrojahs. Tas pulzinsch arween leelaks palikka, jo no tahm tuwahm fahdschahm arween jauni zekka beedri peelaffijahs; zitti no teem gan isliklahs deewabihjigi un gohdigi, zitti atkal turpretti smehjahs, flaigna un nerrojahs kâ prahdami. Tâ ussawuza weens jauns Staleetis ohtram ar nejaulu smeeschanu un ar pirstu rahdidams us weenu zekineezi, kas pee basnizas durrihm zekmallâ zekâs nomettusees Deewu luhdsâ un fazzija: "Slattees, tur jau atkal ta Deewluhdsje guff zekâs!"

Mahrtinsch pagreesa sawas azzis us to apsmeeeto; patlabban ta uszehlahs no sawahm luhgschanahm; ta bija flaista un smukka seewischka, bij weenteesigi apgehrbusees, ar prastahm drehbehm; winnaas gihmis nebij til bruhns, kâ teem zitteem Staleescheem no semmas kahrtas, tâpat arr no winnaas gaischeem matteem gandriht warreja nojehgt, ka ta dsimmuse Staleete nebija.

Newittohst bij Mahrtinsch schai flaista eihoht pee-

turojees, palkuffu probweja winsch ar to kahdu runnu usfablt. Bet winnas waigi aptumschojabs, winnas azzis palikka par deggofchu fauli, un Mahrtnu ta la ne atbildes wehrts neturredamu, aisgreesahs no ta probjam.

(Us preekschu wehl.)

Mihgas Mahrtna basniza.

Kad no Bolderejas par Daugawu us augfchu braudami, Mihgas pilsehtai tuvojamees, tad us Daugawas kreiso puffi jaulas preedes ceraugam tohrniti ar selta krustinu galla. Schis irr Mihgas Mahrtna basnizas tohrnis, un irr Mahrtna basniza. Basnizas abbejas puffes atrohdahs diwas rohtadamas lcpu-gatwes; kahdus fimts foktus no basnizas par labbo rohku rebsam basnizlunga mahjokli (mahzitaja muischinu); no basnizlunga mahjokka par kreiso rohku usectam Agelskalna lappus ar dascheem ittin augsteem krusteem un peeminnaas-stabbeem.

Kam dauds mas prahts un samannas preeksch Deewa jaulas dabba, tas schè preeka un lihgsmitbas papilnam atrohd. Tapehz arri waffaras laika schis widdus beesi tohp apmeslehts.

Buhs nu jau kahdi diwidefmit gaddi pagahjuschi, kamehr Mahrtna basniza buhweta. Bet kamehr Mahrtna basniza tai widdu wehl nestahweja, kamehr gandrihs wiffi Pahrdaugawas eedsihwotaji, la Tohrn's kalneeschi, Agelskalneeschi, Sakslauzeeschi u. t. j. pr. peederreja pee pilsehtas basnizahm.

Kad pawaffaras- un ruddena-laika Daugawa deewgaladneelus no pilsehtas basnizahm daudstahrt kaweja, tad Pahrdaugawas eedsihwotajeem lohti cekahrojabs, sawa pascha tuwuma basnizu usbuhweht. Kad nu tee pilsehtas leelai birgeru-sabeedribai to pee firds bij lilkuschi, tad ta patte Dezember mehnesi, tai 1845 gadda, to par ispildamu atradama iswehleja no sawa widdus ihpaschu kommissijonu, kas lai to leetu tuwaki apspreestu.

Tai 18. Februar 1846 gadda schi kommissijone ar sawu pilnigu nospreedumu nahza galla. Tapat arri schinni deena bij appati 300 gaddi aptezzejuschi, kamehr muhsu tizzibas isfraidrotajs, tas basnizas-tehws Mahrtnesch Lutters scho pasauli bij atstahjis. Tapehz leela birgeru-sabeedriba 10,000 r. isfohlja ar to sinnu, la par to lai Agelskalna jaunu ewangelist-lutterisku basnizu zektoht un to pehz tabs deenas wehrtibas lai par Mahrtna basnizu nosauzoht. — Kad wehla ftaidrafi atsinna, la basniza ne-effoht wis no lohkeem zekama, bet no almineem, la ta taggad stahw — tad minneta birgeru-sabeedriba no sawas puffes to kapitalu pawairoja lihds 16,000 rubteem. — Tai 2. Nowember 1850 gadda schi buhwes nodohma no pascha schehliga Kunga un Keisera laipnigi tiffa apstiprinata un buhwes-kommissijone sawu darbu tuhliht fahla strahdaht. Nahza til tahlu, la jau tai 15. Mai 1851 gadda basnizai grunts-akmeni liffa, un ruddeni tai pascha

gadda ta stahweja jau sem pajumta. — Tai 26. Oktober 1852 gadda tas Deewa-nams tiffa pilnigi eefwehts un tas wehl schodeen tur buhdams basnizlungs Robert Adam Starck par mahzitaju eezelts.

Ta tad basniza jau bij gattawa un nu wehl bij jadohma us basnizlunga dschwokka usbuhweschanu. Un te mums atkal wihs japeeminn, kas no wiffa sawa spehla preeksch tam publejabs, prohti leelas birgeru-sabeedribas wezzalais: Eberhard von Bulmerincq. Winsch preeksch tam kapitalu no 20,000 r. f. dahwinaja ar to nosajzischanu, lai no scha kapitala rentehm Mahrtna basnizas mahzitajam il gaddus 600 rubtus f. preeksch usturras malfajoht, un par to pahrafu naudu lai buhwejoht un usturroht basnizlunga mahjokli. Wehla schis gohda wihs pee minneta kapitala wehl 5000 rubtus sud. peedahwinaja kahrt, no ka rentehm ta turpat basnizlunga mahjokli zelta Mahrtna basnizas-brihwskohla tohp usturreta.

Lillabb' Mahrtna basniz, la arri winnas brihwskohla warr schim brihscham lihgs motees par teem labbeem augteem, to ta taggad bauda. Tai 1853 gadda schè tiffa tiffai 33 behrni kristiti, 11 pahri salaulati un 11 lihki paglabbati. — Tai 1860 g. brihwskohla atraddahs jau 40 puifeni un 30 meittinas. Tai 1863 gadda schinni basniza tappa kristiti jau 129 behrni, salaulati 26 pahri un paglabbati 51 lihki. Schinni 1870 gadda pee Mahrtna draudses peederr jau lihds 6000 lohjekki. Ta irr Mahrtna draudse augtojusehs.

Kad wehl beidsiht kahdu drufku us paschu Mahrtna basnizu atskattamees, tad bes sawadahm patihkamahm dohmahm no tabs newarram schkirtees. Lai gan ta no ahrenes ne til flaihta buhweta un tapat eelschligi ne til jauki rohtata, tad tomehr to paschu jauka Deewa dabba no ahrenes un mihligs, draudsig gars eelschligi jauki puscho. Un te mahzamees atsiht, la laizigs flaitums un jaukums irr ahrija un isnihziga manta; bet tahda pehrle, kas jo spehzigi un lehti firdsdohmas us debbesi pazilla, ween ta ihstena rohta irr. B.

Pagasta-wezzalais un preekschfehdejais.

(Altainofchanahs us ta raksta Mahjas weefa 51 un 52 nummura 1869 gadda.)

Al — R — y kungs — kahdu grufu ammatu Juhs sawa un sawu noslehptu beedru wahrda effect usnehmufchees, mannas dohmas un mehrki pee wirksminneta raksta salitschanas mahjas weefa 48 nummuri 1869 g. zaur lihdsibahm un falkameem wahrdeem pahrgrohsht, un tahda wihs to rakstu par nederrigu isfraidroht.

Lai nu gan Juhs schury un turp swaidatees, taifnibu peenemdami un netaisnibu atmesdami, kas derr par labbu fapraschanu teem, kam mans raksts, tee tur minneti pagasta ammata-wihri, winnu usweschanahs, un patz tas pagasts fwecheneeli, — tomehr mannas dohmas un mannu mehrki ne-effect usminnejuschi, un tadeht Juhsu lihdsibas, lai gan lohfsai stann, til warru par manna raksta prettineejehm

peenemt; jo tillabb tà kakkis bes gruntes ugguns-kurrà neskreen, bet ja to darra, tad us tam teel dšibts, — tàpat arri es, pirms spalwu rohka nehmu, apdhmaju, tas darrams, tam par eewehrojhanu, tam deht ispidišchanas un t. pr.

Zuhs, R—y kungs sawu rakstu sahldami teizeet: „la es gribboht mahzibas un lihdsibas pafneegt, no kurrāhm lasstajeem gan gruhti nahlfes ischfirt: „las irr graudi un las irr pellawas, jeb las derrigs un las nederrigs“ — us lam es ihfi warru atbildeht: la Zuhs wairaf esseet par lihdsibahm un mahzibahm peenehmuschi, neta tur raksta atrohdehs, un sinnams! — tad wairaf peenehmeet, tad arri wairaf prettirunnaschanas bij; par to arri netaunojohs, lai kaudis, lam fapraschana, spreesch tà gribb; — bet til dandf usdrohshinohs fazzih: la man tà ta sinnama pagasta nahburgam winna schi brihscha (peetizziba) pilniba, un to wirfsminnetu pagasta amwata wihru nefatizziga dšihwofchana labbi pasihstame, tà tà R—y kungs Zums, tad mannas dohmas reh; sawas fapraschanas par jaunas mehdes mahzibahm atsinneet — newaijadseja wis ahtrumā ar sawahm pahrgrehsischanaahm kaudis sfreet, bet papreesch labbi pahleezinatees: woi Zuhfu dohmas un Zuhfu mehrkis naw no manna nodohma un manna mehrka, kaut tà schkirrami, un woi Zuhfu pahrgrehsischana mannu rakstu grahwī gruhsdama, arri patte lihdsi newarr noslihft.

Tà par prohwi: — R—y kungs peenemm zaur lihdsibu pagasta-wezzato par sunni un preeschfehdetaju par kakk, un faproht mannu rakstu tà: 1) tad preeschfehdetajs ar saweem peeschdetajeem pee teefas galda sehich un kaudis teefa, — tè us reisi wezzakais nahf teefas-istabā un teefas preeschfehdetajs scho pamannidams, spruht kaktā, tur kakkam lihdsigi kluffu tuppedams nogaida, famehr wezzakais no teefas istabas izeet. Pa to starpu teefajamee paschi weens ohtram teefu spreesch u. t. pr. 2) Kad wezzakais magasinā pee apstefina stahw un labbibas puhrus srihte, (Lursch pagasts gan irr bes ihpascheem magasinās wihreem, la wezzakam pascham labbiba jastrihte?) to fainneekeem isdohd; tad preeschfehdetajs, tad wezzakais paschā leelakā darrischana, tà kakkis us pirštu galleem gar stenderi eewelkabs, eeschauj schim pahra plikkus par auf un usdewahm wehl peeckrauj pillas azzis ar seetalu pillahm. Us tam wezzakais sweesch srihtuli kaktā, sah fawus sapliffetohs waigus glahsicht un luhka, la warr peespkantahs azzis tihras dabuhft. Tamehr magasineekeem laits sawus maisus bes mehra pildihft un tas uszihligats pee pildischanas, tam wairaf pilna maisu wesumā. Zaur tam magasinā truhsums rohdehs u. t. pr.

Scho rakstijats R—y kungs lihdsibas wihse atbild un lassitajeem ussaw: „Woi no tahda pagasta warr fazzih, tas brangi salko?! Labbi gan — ik katris prabhigs lassitajs teiks, tad tahdam ragastam drihs pohls un truhziba usbruts, arri es to salku. — bet, salihdsinasm R—y kunga spreedumu ar mannu rakstu, redseim woi R—y kunga dohmas naw no mannahm schkirramas un pa dalkai atmettamas tamdeht, la R—y kungs zitta rakstos maisahs, ar lihdsibu us lihdsibu atbild, kas tomehr kohpā nefastann, spreesch pahf notiffumeem un leetahm garrigā wihse, kas laizigi warr tomehr notift, tà:

Us pirmo lihdsibu warru R—y kungam atbildeht: la nebij wis manna raksta tà faprohtams: ja wezzakais pee pagast-teefas galda tuwojahs, tad preeschfehdetajs spruht kaktā. Bet bij flaidri isteifts, la wezzakam tas neteel leegts, pee teefas galda sehdeht un katru spreedumu usklauftees, woi wis pehz listuma noteel. Un sinnams, tad preeschfehdetajam tahds weefs pretti sehich, tad schis arri usmannigati ik katra fuhdsjetaja wahrdus usklaufa un ik katram pehz fapraschanas taifnibu spreesch. Jo tad kur missahs, tè wezzakais us usraugu-teefu un tad braufschana bes galla.

Dhtrulahrtigā lihdsibā R—y kungs irr mannu wahrdus tàpat ar zitteem pahrmainijis, tà pirmajā. Jo nebij wis manna raksta fazzih: tad preeschfehdetajs magasinā ewildamees tuhdat wezzakam pahra plikkus par auf dohd u. t. pr. Bet bij flaidri rakstih: tà wezzakam neteel leegts pee teefas-galda sehdeht, un pehz taifnigas isdarrischanas luhfoht; tà atkal preeschfehdetajam neteel leegts, magasinā eet, taifnigu eenemschanu un isdohschanu pahrfattihft un peesihmeht. Tà tad atkal prohtams wezzakais schē usmannahs zit spehdams pats wiffu peecklabjigi peesihmeht un sawus magasinās-wihrus bes mitteschanaahs pahrfattihft. Jo tad kur missahs, tad jaw sinnams zesch us usraugu-teefu.

Ru! lai apspreesch lassitaji to sinnama ammata wihru usweschanohs pehz preeschminnetas isliffschanas, — woi tas tad newarr buht, la tanni pagastā scho brihdi wehl wiffas pagasta mantas eesch labklahschanas, jeb — woi scho pagastu newarr zaur lihdsibu peenemt par sehflu, kas us afmena kriht, spehi usdihgt, bet pehz nahf karsta faule, winna teel apspeesta?

Tahds gals sinnams arri scham pagastam gaidams, ja tit ween winna wezzakee ammata wihri tahda nefatizzibā weens prett ohtru us preeschu isturresees; ja weens ohtra darrischanaahs maisfees un sawu ammatu ar naudu nopirft gribbehs, tà nupat pee jaunas pagasta ammata-wihru zeschchanahs notizzis. Weens sohlijis pufs ohtra rubka sudr., ohtris pufs trescha rubk. sudr. no galwas naudas arlaist, ja tit wezzaka ammatu dabbuschoht.

Arri es sawā raksta wehlejohs, la buhtu labbi, ja schē abri gohdigu ammatu wihri fatizzibā un peeckapibā dšihwotu; ik weens sawu ammatu par gehdam iswiditu un t. j. pr. Zaur kurreem wahrdeem gan ik katris usmannigs lassitajs buhs neprattis, la es ne-esmu wis rakstijis, tautu nezellā west gribbedams — tà R—y kungs spreesch — bet tit esmu kahdu nefatizzigu pagasta ammata-wihru usweschanohs kaudihm preeschā lizzis; labbu no fauna laizigā wihse ischfirdams. — zaur tam gribbedams tohs sinnama pagasta ammata wihrus, no winnu gekkigas, nefatizzigas usweschanaahs pahrliezinaht.

Gallā wehl gribbu peeminneht: tad preeschfehdetajs ar saweem peeschdetajeem us tam irr pahf wezzato spreedumu taifnusch: la schis pahf rohbeschu muifschas polizejas dalkā bij kaudis teesahf fahzis. Schis leetas gan sweescheneekam raibas leekahs, bet kas to wiffu siin, tas gan, tad ne wairaf, kluffumā atfarksees: lai gan daschas punktess prett swehteem raksteem, tam tomehr nelo newarr darriht; par plattu pasauli wiffadi eet!

Ja man sawā attaisnoschana kaut kur missejees, tad ne-nemschu par saunu, ja R—y kungs man to usrahdihs, bet zerru, la muhsu prezees gallā ar weenu jennu tiks aismalkatas. J. W—t.

Schi attaisnoschanaahs jau senn redakzijat peesuhita, bet gribbedami neeleetigu sribdi nowebrft, to lihft schim essam neturrejuschi. Bet kad nu faralstijats gaudojahs, la ar tahdu aisturreeschauu winnam leela netaisniba noteelohft, tad to schoreis pehz winna weleschanaahs isdarram. Meda kija.

Do Latweeschu furlmehmo ftohlas.

Agraf jau dohta sinna, la Latweeschu furlmehmo ftohla buhs fennatā Sallaspils pastesnammā, un la schi ftohla sawu darbu 1. August f. g. eefahs. Taggad es jau Sallaspils pastesnammā dšihwoju; ar scho es nu wiffus, kam kahda darrischana ar manni furlmehmo ftohlas deht, luhdsu, manni tur apmetteht. Manna adresse: J. Aboling in der Lettischen Taubstummen-Anstalt zu Kirchhelm über Rurtenhof. J. Aboling.

Vihfs 8. Mai pee Rihgas atnahfusch 463 fuggi un aiskahjuschi 141 fuggi.

No jensures atwehlehts. Rihga, 8. Mai 1870

Atbidedams redaktehrs A. Leit an.

Gluddinafchanas.

Ustizzams latweeschu puifis, jeb prez-
zjehis wihrs, kas latwisti lassihit, jeb
rakstihit proht, gohda sibmi no zeeniga mahzitaja,
jeb saiveem bijuscheem lungeem peenest warr,
dabbu labbu weetu. Lohne par gabbu 150 rubl.
ar lunga barribu; par kohrteli winnam pascham
jagahda. Kad kalps pallausihis un ustizzams, tad
warr rehlnaht us 25 rubl., woi 50 rubl. par
gabbu schinlibas. Rahtafas sinnaa pee
Eruft Plates.

Weenai meitai, wislabballi no semmebm, kas
15 lihfs 16 gabbus wezza, warr Plate k. drifku-
namma sinna par lahru weetu tilt dohta.

Kotlu-kalleji

warr darbu dabbuht dsefufaufejama un maschinu-
fabrika pee

W. Zekewih.

Zaur scheem raksteem darru sinnamu,
la esmu par adwoka ru schi us dshwi
nomettees. Mans kohrtelis irr Schluhau-eela
(Scheunenstrahe) N 5, weenu treppi augsti. Run-
nashanas-laits irr: no pullsten 8-11 preefsch
pufdeenas. 2

Friedrich Weinberg.

Kad tas Jaun-Beebalgas Tenzla u
faimneels Andrea Duzzen irr mir-
ris, un minnu wezzalais dehis Andrejew Duz-
zen, deht lihderibas newar preefsch sewis un
winnu behrneem par mahjas waloitaju buht, —
tad walstis teesa un walstis waldischana tam An-
drejew Duzzenam ustikke pehrwinderi minnu jau-
nako brahl Jakob Duzzen. — tad zaur scho
teel wiffi ta Andrejew Duzzena parrada-delweji
un prassitaji ar sawahm prassischanaahm ukai-
nati, teiju mehneschu laika, tas irr wisweblati
lihfs 17. Juli 1870, jo wehlali neweens wairs
netils peenemts, bet tiks isdarrihis pehz lillu-
meem. Jaun-Beebalgä, 17. April 1870. 1

No Lasdobnes mahzitaja esmu preefsch
Latweeschu mehmkurku-sfoblas to, pehrn-
gabb Beswaines dseedataju swehtos salassitu,
naudu sauehmis ar 150 rubl. f. un 5 rubl. f.
intressu, rawissam 155 rubl. f.
Rihgä, 4. Mai 1870.

Dr. Christiani.

Widsennes general-superintendentis

Jaun-Dubbeltos

sawada cemesta deht teel lehti pahrdohda weena
leela, par 1000 rubleem aydrohschinata mahja lihfs
ar diwahm masafahm, leddus-pagrabu, wahgusi
un stali. — Utrohdama pee Rahtafades leeljella
N 8, pa labbu rohku no tahs smehtes, kas zella
mallä. Pirzeji warr meldeetes Rihgä, leelaja
Rehnin-eelä N 1. **W. Briskoff.** 1

Zaur scheem raksteem darru sinnamu, la Ahr-
Rihgä, leelä Fuhrmann-eelä, zittreifeja Nire
mahja N 12 esmu cetaisijis

sahrku-bohdi,

kur par lehtu maksu dabbujami pulsereti un la-
teereti sahrli. 3

Wifslabbako belgeeschu

wahgu = f mehru

pahrdohd lehti **Dan. Minno,** 2
Behwer-eelä, pee linnu-swarreem

Kaufetas-dselles kruftus

pa wiffadu tirgu un no wiffada leesuma irr gat-
tawi un teel ahri pataisiji pee 6

Mau un beedra,

Sinder-eelä N 2.

Us Ranka dambi N 10 irr wiffadi dahrsu-
stadi preefsch mahjas wajadshibas dabbujami. 2

No polizejas atwechlehts. Drillehts un dabbujamas pee bilschu- un grahmata-drifketaja **Eruft**

Latweeschu labdarrifchanas-beedribas lohjelki
teel luhgti, lai Swehteen, tai 10. Mai f. g. pehz
pufdeenas pullsten 2, lahdas lohri wajadshigas
appreefchanas deht, papilnam un tas ween eespehj,
fanahl Latweeschu beedribas namma.

Kretna Ras-Laizenes, Sigguldas,
Kobpaschu un Eselin, Kaunaspile, In-
zeem, Lobdes muifshas, Jerkulles un Kempenes
walstu beedri warr passet us pahrmihschanu lihfs
ar aismalfajamu naudu pee appafscha minneta
nodoht.

Darba-deenas japeteizahs: no pullsten 8 rihta
lihfs pullsten 1 pehz pufdeenas un no pull-
sten 3 pehz pufdeenas lihfs pullsten 8 wallara
leelä Kalleju-eelä, Reudahl mahja N 8. Sweht-
deenas un leelös swehtlös tillä pufdeenas laika
pehz noheigtas Deewakalposchanas lihfs pullst. 2.

Preefsch Kollegien-Assessor **Swan Hümler:**
Rudolph Hümler.

Kreewu

labdarrifchanas beedribas komiteja

lohti luhfs zeenijamu publiku, gribbetu laipnigi
nemt dallibu pee winnas lotterijas, kas us 17.
Mai f. g. nolitta, un dohd sinnaht, la lotterijas
biletet par 25 lap. teel pahrdohdas: Gelfsch-Rihgä
tais bohdes pee **F. F. Anisimow, W. A. Bakalain,**
F. S. Dialoichew, F. W. Gusew, W. K. Sai-
zow, brahli Kamarin, G. G. Paschlow, P. A.
Malarow, A. M. Mestichaninow, brahli Popow,
P. S. Popow un A. T. Rebinin lungeem; Peh-
terburgas Ahr-Rihgä pee **F. F. Sawertlin, F.**
A. Kamlin un S. Martinsohn lungeem; Maska-
was Ahr-Rihgä pee **F. A. Kamlin, R. A. Mer-**
fuljew un R. F. Tufow lungeem; Jelgawä pee
F. S. Parigina montineeleem; Tshryata pee **L.**
L. Banskikow un F. J. Luwin lungeem; Pehr-
nawä pee **F. M. Malarow lunge; Wolmeera pee**
G. Trey lunge; Zehsis pee **S. Lulashewih lunge;**
Limbashohs pee **Jürgensohn lunge; Walkä pee**
L. Koch lunge. 1

Rahda muhra ehla, 55 werstes no Jelga-
was, pee pascha leeljella un pee telkoshas
uppes buhdama, ihpashji preefsch fabrika eerit-
teschanas derriga, teel par peenemmamahm
sinnaahm isnohmata. Saibrafas sinnaa pabr
to lehdos **Frisl un Bieprecht, Rihgä,**
leelä Zehskob-eelä N 1, blakam behrjes
nammam. 4

Wahzennes mohdes masee weena sirga, bulka-
jeb ehrglu-arli ar wellenu- un arri bes wellenu-
wascheem, teel leelä krahumä turreti un pah-
rdohdi tai

J. Redlich

gruntiga

Englischu magasinhne, Rihgä.

Kaltetas Kreewu sehklas-aufas, sehklas meeschus,
wassaras-rubjus un labbu sahliu gaku, 7 un 8 lap.
par mahziniu, muzjahm un pa puddeem pahrdohd
Rostlawas Ahr-Rihgä us daugawas krasta, blakam
tam Lomanoffowa un schlehrsam pretti tam sakam
nammam N 20, prohti no tahs struhgas Andrei
Andrejew Sawin, us struhgas jumta par
shimi irr balta flagga.

A. Th. Thiefs,
wezzala

Englischu magasinhne, Rihgä,

patlabban atkal dabbuja un pahrdohd dsefuf- un
missinas-brahschu-pinnes, pinnektu, gohwu-
strenghu- un alku-kehdes, muzzu- un blekka-ineedes.

Pece Lauwa.

Ed. Zietemann un beedra
Sahls, rifu- un lappu-tabbakas
magasinhne,

Behterburgas Ahr-Rihgä, Kalku-eelä N 9.
Frischas gaujschi labbas filtes no masako sorti
pahrdohdam par 10 rubl. 50 lap., 10 rubl. 75
lap. un 11 rubl. muzzu. Melu krohna lappu-
tabbalu, par lehtalo zennu.

Sahua-rudjus

preefsch scha gadda sehklas par 3 rub. 50 lap.
mehrhu pahrdohd

Karl Kr. Schmidt.

Daschadas Kreewu sirgu-leetas par fabrika tirgu,
ta arri tehrautu, dsefuf, abdas-prezjes, willu, sahli,
filtes, tabaku, swezjes un labbas sepes pahrdohd

Johann Stammerg,

Suworow-eelä N 3.

Lohgu-glahses, baltaa ta arri pufsbaltas
par fabrika tirgu pah-
rdohd L. Kramer, Jelgawä pee tirgus-platscha,
Zannsohna mahja.

Gummi-kalloschas

no labbakahs fortes ar weeglu un fltu ohderi,
preefsch dahmahm un lungeem, ta ta arri smalkas

fungu-gamafchas

lalleeretas un no sirgu-ahdas un seerejama sah-
baki preefsch dahmahm, no labbas prezjes pa-
gattawoti, stipri un glihti strahdati, teel peedah-
watas leelä pullä un par lehtu zennu no
F. J. Welkanow, Kalku-eelä N 9

Itin labbas **ahbolina: un timoti-**
sehklas, wihkus un superfosfatu
lehti pahrdohd 4

Mau un beedris,

Sinder-eelä N 2.

Lee passhstamee un pee mums ilgus gabbus us
laukeem brublejami un par labbu atrasti

skunstigi fuhdu-mehfli,

Supersosfat (Marle Badarb),
irr dabbujami pee **P. van Dyk,**
Rihgä, Sinder-eelä N 10.

4ta Mai deenä tai zella no Jelgawas-ahrrihgas
jeb tilta-galla lihfs Grohtes-krohgam irr labba-
tas lalkata eetihti 20 rubli pasudduschi. Kas
tohd atraddis, teel luhgtis, tohs nodoht pee mah-
zitaja Stark, pee Mahrtina basnijas, kur tam
10 rublus pateizibas-naudas ismafshas.

Plate, Rihgä, pee Pehtera-basnijas N 1.]

Meerateefneffis.

(Stat. Nr. 17.)

„Selta lauwas“ fainneezees wahgi palikka tahlu pak-
kaka; Pechtels Kartago nonahzis peefehja firgu un
dewahs tuhlin bohde, fur winsch few un meerateef-
nescham — ka tur wiffur eeraddums — glahsi schnabba
liffa doht.

Boiles dsehra lihds, un Pechtels aijmaksaja, tas bija
gluschi pehz kahrtas; bet par to, kadeht winsch turpu
nonahzis, winsch nerunnaja ne wahrda diru eemeflu
labbad: pirmâ kahrtâ winsch gribbeja, lai „Selta
lauwas“ fainneeze patte fuhds, un ohtrâ kahrtâ —
winsch til dauds ween anglifki pratte, zil waijadfigs,
lai kahdam weefam fo dsert un ehst warr pasneegt, bet
wairaf it nemas. Teefas darrifchanu, ja meerateefneffis
wahzifki neprastu, waijadsetu jau zaur tultu isdarriht.

Masee wahgi bija dauds ahtraki winnam no pak-
katas atsteiguschees neta winsch eefahkumâ bija doh-
majis; jo til masu brihdi pehz ta, kad winsch ar
teefneffi pee galda stahweja, wahgi arri jau pee dur-
wihm peebrauja, un atraitne arri tuhlin pehz ta,
zeeti apnehmufees, prettineeku few preefschâ nelaisf
un tam neuskaut par darrifchanu eefahkt runnahf,
eenahza ar sawu raddineezi bohde.

Abbi prettineeki bija til drihs weens pakkat ohtra
bohde eenahkufchi, ka Boiles tuhlin gan mannija,
winni faderroht kohpâ, un ka winni weenas leetas
deht turpu nonahkufchi. Seewifchka neliffa win-
nam ilgi fchaubitees; jo uf Pechteli rahdidama, kas
attal sawu zeppuri fweizinadams zillaja, winna fahka
stahstihf — prohti wahzifki — kadeht winna turpu no-
nahkufi, un Boiles klaufijahs isbrihnojees uf winnas
wahrdeem, kaut gan neweenu wahrdinu nefapratta.

Pechtels pats, kaut gan jau astonus mehneschus
Amerikâ, ka mehse jau pirmaf peeminnejam, anglifki
gandrihs nemas nepratta. Winsch gan kahdus wahr-
dus, kas winna ammatâ geldigi, pratta, bet wairaf
ne, un kad Boiles taggad uf winnu pagreesahs un
waizaja, fo seewifchka no winna gribboht, winsch
paklannija ar galwu un fazzija:

„All right — lady aud me — all right,“ ar
fcheem wahrdeem winsch gribbeja isteift, ka winneem
abbeem fuhdsiba effohf.

Lihkajs ftrihwers, sinnam, bija arri bohde, un
no fcha Boiles gribbeja taggad padohmu dabbuht.

„Tohm, wai tu faprohfi, fo fchee abbi no man-
nis gribb? Lai pikkis tahdu Tschiganu wallodu
rauj. Kad tahdu wallodu gribb runnahf, tad tuh-
lin mehlei jalubst pufchu, un kad dsird runnahohf,
tad leefahs, it ka wezzi lohgu flehgi no wehja teef
daufiti, wai arri it ka kahdas trakkas palikkufchas dsir-
nawas flabbetu.“

„Na, to taf warr redseht,“ Tohms fazzija, kas
kahdam eenahkufscham sehnam firupu pohdâ eeliffa,
„ka jums fchee kohpâ jafaleef — winni gribb prez-
zetees — wairaf neta.“

„Nu gan, ta jau arri dohmaju,“ meerateefneffis
fazzija, „gahdajat tif, ka sehns teef prohjam un
flehdjat durwis, lai warram uf teefas istabu eet, fche
bohde neta newarram isdarriht,“ un uf feewu ar
galwu paklannidams, lai winna weenu azzumirkli
pazeefchotees un winnam pakkat eetohf, winsch fazz-
zija uf Pechteli: „Nahkat tif lihds, to mehse tuhlin
isdarrihim,“ un gahja tad ar rohfu mesdams pa
preefschu.

Abbi prettineeki atrabda to par gluschi riftigi, ka
winna strihds newarreja bohde tift islihdsinahfs, un
wiffi trihs, seewifchkas papreefschu un Pechtels no
pakkatas, gahja teefnescham no pakkatas masaja fahnu
ehlâ, fo Boiles preefsch ta bija eeriftejis un arri
par teefas istabu fauja. Arri fihmite ahrpuffe pee
durwihm to paschu teiza.

No appateem bakkeem ufzirfa kambara widdû, kam
weens weenigs fchauris lohdsinsch bija, fchetrfantigs
galds ar fchetrf wai peez' frehsfleem aplahrt stahweja.
Uf galda tija tintes trauks ar kahdam spalwahm
un arri kahdi papihra gabbali. Bahr lohgu uf plaukta
stahweja kahds pufsbuzzis dseltenâ ahdâ eeseetas grah-
matas, kas par likkumu grahmatahm bija noteiktas,
bet kas gan retti tiffa semmê nemtas un wehl ret-
tati bruhketas.

Tohms bija sehnu ar winna firupa kannu atlai-
dis un bohdi pehz eerastas wihses aifflehdfts. Tag-
gad, Tohms fur Boiles wehl nesinnadams, ka lai wal-
lobu eefahktu, fweeschineeku preefschâ stahweja, eenahza
arri teefas istabâ un isdarrija sawu darrifchanu.

Par wiffahm leetahm winsch nonehna no grah-
matu plaukta weenu grahmatu, kas uf mallu bija
un kas gan warbuht daudsfahrtigi bija bruhketa,
kaut gan retti atdarrita. Schi grahmata bija Bib-
bele un derreja preefsch ta, lai pee winnas tiftu
fwehrehts. Scho grahmatu winsch noliffa uf galda,
noliffa few arri weenu papihra lappu preefschâ,
eemehrjeja spalwu un luhfojahs uf Boili, it ka
gribbetu fazzihf: „Nu warr fahkt.“ Boiles tad
nu gan redseja, ka ilgaki neta nelihdsjeja kawetees,
un pehz eerastas wihses winnam waijadseja wifspa-
preefschu wahrdus dabbuht sinnaht. To waizafchanu
jour name? Pechtels gan fapratte un fazzija sawu
wahrdu Tohmam par mohlahm; jo ch eelfch Pech-
tel winsch newarreja peewarrehf. „How do you
spell that?“ (Ka juhs to bohfsterejat?) winsch
waizaja trihs reises no weetas. Bet Pechtels ne-
mas nepratta, fo winsch ar to wahrdu spell grib-
boht isteift, un kad winsch gan redseja, ka masajs
wihrinfsch nesinnaja, ka lai winsch fcha wahrdu raksta,
tad winsch peegahja pee galda, panehna tam spalwu
if rohkas un rakstija pats. To wahrdu Maria Rofs-
berg Tohms drihs pahrspehja

Pechtels waizaja, wai pilsehtâ neweena ne-effohf,
kas wahzifki prohfoht, un Tohms nohfahrt, fo winsch
gribbeja, bet pakrattija ar galwu. Boiles negribbeja

labpracht par dauds laika nolaweht (ahrâ winsch jau bija atkal wahgus dsirdejis brauzoht, un tur warreja sweschi buht), winsch fazzija tadeht us sawu fitehri: „Tohm, noswehrina winnus, mums waijaga drihs tift gattaweem.“

Tas tiffa nu pilnigâ kahrtibâ isdarrihts. Meerateefneffis waizaja tif, wai neweens no winneem neeffoht jau apprezzejees, un kad winni winna wahrdus nesaprasdami ar galwu krattija, tad Tohms pafneedsa winneem Bibheli, ko winneem par apstiprinashanu waijadseja skuhpstiht.

Bechtels bija Nu-Yorkâ pee weena meerateefnescha redsejis, kâ schâ pee noswehrinashanas tiffa darrihts. Rosbergâ madama gan nela no ta nesinnaja, bet Katrine jau bija arri par leezineezi teefas preefschâ stabwejuse, un schi eefschusteja taggad tai ausi, tas nela zitta ne-apfihmejoht nekâ to, winna gribboht tihru pateefibu issfaziht. Rosbergâ madama paklannijahs jo stingri ar galwu. To winna pateefi aribbeja, neweenu wahrdu wairaf nekâ tihru pateefibu, un jo labpracht winna nobutschoja to winnai pafneegtu fwehto grammatu.

Rosbergâ madamai nahza prahâ, ka tas buhschoht kochti gruhti meerateefnescham strihdas leetu isskaidroht; jo winna schâ schaubitees, wai ar fihmehm warreschoht selta lauwu un selta ehrmu faprohntami preefschâ list.

„At, kad mehs tif Franzi buhtum panehmusch lihdj,“ winna fazzija kluffi us Katrine. Franzis bija rohlas puifis, tschetrapadsmit gaddus wezs un pratta labbi anglisfi. „Kad mehs winnu warretum list atfaukt. Es dohmaju, ka mehs tē kahdu atradifim, kas wahzifli runna.“

„To mehs gandrihs warretum isdarriht,“ Katrine fazzija mannidama, ka ar saweem pahru anglislahm drustahm newarreja istift, „kad mehs wahgus tif tuhlin warretum atpaffat stelleht. Gelfsch pufsoht' stundahm winsch warretu atkal schē buht.“

„Ja winsch muhs nesaproht, es winnam to fazzifchu,“ madama atbildeja zeeti apnehmusees, „un Bechtelam arri tahs pahri stundu ja-usgaida. Tâ to leetu newarr gallâ west, to es jau mannu.“

„Well,“ meerateefneffis taggad fazzija, kas wiffu darrihshanu, zif ween warredams, gribbeja pa-ihfinahnt, jo wifs pehz listumeem bija isdarrihts. Tohms bija jau ar weizigu rohku wiffu waijadfigu leelajâ grammatâ peefihmejis, winsch pagreesahs papreefschu us Bechteli.

„Wai juhs, kungs, gribbat scho feewischku, kas jums lihdsâs stahw, par sawu feewu pehz listumeem peenemt?“

„Yes“ Bechtels fazzija, „schi feewischka gribb manni taggad apfuhdseht. Lai winna jums to issfahsta.“

„Un wai juhs, madam', gribbat scho kungu, kas tur jums lihdsâs stahw, par juhsu wihru pehz list-

umeem peenemt?“ teefneffis, kas to, ko Bechtels bija teizis, nebija fapratfis, usrunnaja feewischku.

„Ja gan, kungs,“ schi paklannijahs, „tas irr tas, ko es gribbu apfuhdseht, jo tas man pehdejôs mehneschôs —“

Meerateefneffis, kas warrbuht dohmaja, ka Wahzeefcheem tif dauds wahrdu par atbildi us winna waizashanu waijadfigi, negribbeja sewi aiskawetees, gainijahs ar rohku un fazzija pee ta: „Luhdsu, madam, to wiffu warrat man wehlat stabstiht. Taggad es juhs pehz ta norafsta, ko muhsu teefas fitehrs schinni grammatâ eerastijis, juhs abbus par faprezeteem, par wihru un feewu nofaku. Neweenam nau ta teefa, juhsu pehz listumeem flehgtu laulibu schkirt, un mihtajs Deews lai dohd jums sawu fwehtibu.“

Pee scheem wahrdem fneedsa winsch feewischkai papreefschu rohku un speeda to firsuigi un tad tâpat Bechtelam; bet schis, kas no wiffa ta nela newofahrta, palikka pehdigi nepazeetigs un fazzija:

„Nu, Rosbergâ madam', es dohmaju, nu buhsim wiffu pehz listumeem waijadfigu kahrtibu isdarrijusch. Wai juhs warrbuht nebuhtut tif labbi, sawu fuhdsibu eefahkt, jo man pateefi wairs ilgi nau laika.“ Winsch pee ta jau eepreefsch preezajahs, ka teefneffis ne wahrda nesapratfischoht.

Mafajs lihksajs bija pa to starpu kochti naigs bijis. Winsch lehza us trehsla un atlicka Bibheli atkal us grammatu plaukta, eelikka grammatu galda schuhplahde, falikka papihrus kohpâ un atwehra tad ar all right atkal durwis.

„Fee ic five dollars,“ Boiles fazzija Bechtelam sawu walkeju rohku prettim sneegdams, un five dollars „Selta ehyma“ trakteeneks jo labbi pratta; bet ka winnam peezi dollari jau eepreefsch ja-eemakfa, eelams prettineeks wehl nemas nebija fuhdsejis, to winsch par johkeem newarreja usfattiht.

„No mannis?“ winsch fazzija un rahdija us sewi. Meerateefneffis mirschkinaja laipnigi ar azzihm un fazzija: „Juhstaf negribbesat lai juhsu gapascha aismakfa?“

„Tas ne-isdohfees,“ Bechtels fazzija it pikti, „es nemas nefuhdsu, un kas fuhds, tas lai aismakfa. Ne peežas deneschkas nedohdu! to wehl waijadsetu!“

„Confound it,“ teefneffis ruhza, „tas taf traks gabbals, kad ar tahdeem zilwekeem to darriht, kas nekahdu zilwezigu wallodu nerunna.“

„Holla!“ winna mafajs skrihwers issauzahs, kas durwis bija atwehris un us fehtu luhfojahs, „tur nah palihdsiba. Tur irr Wahzu andelmannis atkal ar saweem maseem wahgeem; tas runna amerikanisfi. He Rosedale, Rosedel! Rosedale! nahlat tif us weenu azzumirlli schurp un palihdsat mums ar sawu Tschiganu wallodu; pikkis lai to faproht, bet mehs to newarram.“

Rosentals, kâ mafajs wihrels no Schihdu issfat-

winsch taggad pat sawu leesu firdsinu bija peefehjis un tam druftu barribu dewis. Kad Rofsberga atraitne winnu eeraudsija, winna issauze preezigi:

„Baldeews Deewam, Rosentals, tas Schihds, tas warr mums palihdseht, jo tas runna angliski, kà Amerikaneetis.“

(Us preefschu wehl.)

Peemakfaschana.

(Statt. Nr. 14. Weigums.)

„Tà tas teesa, ko laudis fakka, ka tehws to darra!“ winna tšchulsteja. „Tas effoht ustauts, tàpat kà ar konterbandi andeleht, un to newaijagohht par grehtu ufflattihht, tà winni fakka. Meggi arri tad ne, kad ar to kahdu zilweku nahwei rihklè dsenn? Ne, tas irr neganti, gluschi neganti. Un tehwm tas wairs nau jadarra; un winnam par to strahpe jazeesch . . . winnam strahpe jazeesch!“

Winna apluffa un apkehra ar abbahm rohlahm sawus deninus, it kà tohs gribbetu faspeest, un it kà ar to winna sawas dohmas tà gribbetu noruhdiht un affakas padarriht; un tad peepeschi fazeldamees un apgreedamees fatwehra Gottharda rohku.

„Nahz, nahz — tew tuhlin man lihds janahht, Gotthard — tahds, kahds tu taggad effi — un dohd schurp tawas nahwes fables, tu negantajs, bessirdigajs, breefmigajs zilweks!“

„Uf kurren tu gribbi eet?“

„To tu redsefi — tu nahz man lihds!“

Ustompadsmit gaddus wezza meita pratta pawehleht un peespeest.

Gotthards padewahs winnas waddischanai.

Winna gahja steigšhus zaur dahrsu, zaur mahju, dsihwojamà istabà, kas uf dahrsa pufsi bija. Mahte nebija uf sawu weetü pee lohga, fur winna ar weenu sehdeja, bet Espenbeks pats bija tur; winsch sehdeja zigarru pihpedams jahtniski uf krehslu uf dibbins seenu luhkodamees; jo tur bija buhriti putninsch, kam winsch kahdu stagiti bes behdahm preefschà fwilpeja, nedohmadams, kahdu besdibbinu winsch tai paschà azzumirli sawà preefschà dabhuhs redseht.

„Tehw, tehw!“ Anna fazzija, kamehr Espenbeks galwu apgreesa un ar leelahm azzihm uf nekahrtigi issfattidamohs dokteri un uf sawu kà ugguns no farfuschu meitu luhkrojahs, kas abbi til peepeschi winnam pakkatà stahweja it kà no debbesim buhtu nofnigguschi. — „Tehw, ko tu effi darrijs! Kas ta par breefmigu leetu, breefmiga preefsch tewis, preefsch tewis wiswairat, un tad preefsch mums wisseem — raug schurp, ar scheem nahwes fables pilleeneem dokters gribbeja few gallu darriht, un tu, tu tilfi zeeti fanemts, tu tilfi strahdneeku nammà nodohht, uf ilgeem gaddeem strahdneeku nammà!“

Espenbeks — to gan schinni azzumirli waijadschaja par apschu lappu sault, tà winsch trihzeja — palikka balts kà krichts, atdarrija sawu mutti, taf newarreja ne puschu plehstu wahrdu issazzihht.

„Kà tas warr buht, kà tas warr buht, ka tu to darri — peemakfahht, weenu gohdu wihru, kahds dokters, tu gribbi peemakfahht . . .“

„Bet mans Deews,“ Espenbeks taggad stohmijahs — „es winnu nemas negribbeju apfaitinaht, es tà nemas negribbeju apfaitinaht, es tà nemas nedohmajü, es gribbeju tif . . .“

„It kà tas tew ko warretu palihdseht, ko tu effi dohmajis,“ Anna runnaja dedsihi probjam — „adjutants taf istabà eenahjis un naudas papihru redsejis un nu . . .“

„Adjutants — to redsejis?“ Espenbeks eefleedsahs, trihzeja un wilka smaggi dwašchu — un taustija krehsla lehni, no ka bija uslehjis.

„Tà tas irr,“ Gotthards fazzija fluffu; „un kad zaur jums mans gohds pagallam, tad man nekas zits neatleef, nekà mannai dsihwibai gallu darriht.“

Un tu, tehw, tu strahdneeku nammam ne-isbehgfi.“ Espenbeks issamiffis eebrehtdamees apflahja azzis ar rohlahm — winsch twehra pehz sawas galwas, it kà to gribbetu zeeti turreht, lai ahrprahtà nepalittu.

Anna peegahja winnam kahdu sohli tuwak, faw twehra winna rohku un winnu pee fewis peewilldama, kà nepaklausigu behrnu pee paklausichanas wehl, winna fazzija:

„Tè tif weena glahbschana — tiffai weena — tiffai es tewi warru glahht, un es to gribbu. Es dokteri prezzeschu — tif drihs kà eespehjams, un ka mehš jau faderreti, to waijaga tuhlin pilsehtà darriht sinnamu! Tiffai ta weena weeniga wihse, ka tas beswainigi israhdahs, kad tu dokteram naudu dohdi. Mums waijaga buht faderreteem; tu dewi dokteram naudu no manna puhra, preefsch leetu eepirfschanas.“

Espenbeks atpuhtahs weeglaki; un tad winsch fazzija ar affarahm azzis: „Manna labba, labba Annina, wai tu to gribbi darriht? — Bet, tew taisniba, ja, tew taisniba, tif tahdà wihse es warru tift glahhts — af mans mihtajs behrns, kas tu par engeli preefsch mannis!“

Espenbeks aplampa sawu meitu; winsch sahka elsoht un warreja tif ko runnahht; kad winsch dokteram sneedsa, tad winsch fazzija: „Un juhs, juhs, dokter kungs?“

Gotthards luhkrojahs Annai azzis, no kurrähm winnam spihitaba, uswarreschanas preefi un laimiba atspihdeja.

„Wai juhs wehl warrat jautahht?“ winsch fazzija neapralstamà fajulfschanà, un fewi waijadams, wai winsch sawo wai nomohdà . . . „es, es preefsch juhsu meitas uf zekkeem kristu, lai winnai pateittu, ka winna man dsihwibu atdohd — un kas par dsihwibu laimes pilnu!“

Tas bija labbaki, ka Gotthards Annas preefschà nekritta uf zekkeem; tai waijadseja winnu stahwu; jo zittabi winna newarretu winnam pee krechtihm krist un tur sawas azzis paslehht . . . un to winnai

tas tiffa faultts, nahza lehnam pahr fehtu pahri, fur taf waijadseja; jo nepahrwarrama dsihfchana winnu peespeeda, lai begdamu, no spihitibas un fauna nemeerigu waigu pee Gottharda fruhthm paslehptu.

Mahte eenahza istabâ un luhfojahs isbrihnojusees us winneem. Espenbets fazzija winnai wiffu, kas notizzis, laut gan ar nesaprohtameem wahrdeem.

Kad Anna mahtei azzis skattitohs, tad gan no-prastu, kahdas tai dohmas; bet taggad winna to ne-ceedrohschinajahs.

„Tu neta nefalki?“ Espenbets fazzija.

„Ka tu pats reis nelaimê skreest, to es jau fen fazzijuse,“ mahte atbildeja struppi. Un tas bija wifs, ko winna fazzija. Arri wiffu to wakkaru winna bija kluffa; tomehr winna gabja labprahht pehz kah-das stundas ar sawu wihru pee mahzitaja, lai listu Gotthardu un Annu basnizâ usfaukt.

Gotthards nehma wehlâ wakkarâ pasts sirgus, lai par nakti warretu pee zitteem kommissijas lungeem nobraukt. Kad winsch sawa zetta gallâ nonahza, tad winsch atradda adjutantun wehl aif puddeles feh-schoht. Tas bija kahdu no saweem wezjeeem beed-reem, kahdu atstawfu kapteini, usgabjis, un abbi lungi wehl lihds to brihdi nebija warrejuschi schkirtees.

„A, dokters, dokters!“ adjutants fazzija uslehd-dams no krehsla, kad winsch Gotthardu eeraudstija; winsch krittâ Gotthardam ap kallu un runnaja tah-lak: „Laischat jums ap kallu kritt, ka juhs schê es-fat — schirbi un weffeli — mehs wiffi bailes zee-tuschchi, ka juhs mums rihtu truhkfâ un ka mums wiffu deenu schinni perrefti buhs japaleef, bes ka ko warretum darriht. Man tuhlin pee generala ja-eet, winnam to labbu wehsti nest — winsch to paweh-lejis, kad winsch arri fen jau gultâ!“

Gotthards luhfojahs ar no preeka fahrtu waigu adjutantam no paklatas. Winsch nu redseja, ka adjutants naudas papihru nebija mannijis. Sin-nams, par to winsch wis no behdam netikka mohzihhts.

Rafanes kohpmannis.

Pahr wezzo zabru pilsfehtu Mostawu bija mih-liga pawaffaras deena. Saule bija sneega laukus uswarrejuse un leddus apfeggu no uppehm nozeh-luse; wifsaplahrt rahdijahs jauna dsihwiba; kohfi bija jaunâ jalkumâ gehrbuschees, un skaidra gaisa deht warreja to tahli par pakalnaino semmi redseht.

Toreis — tas bija 1671 gaddâ — Mostawa wehl nebija tif leela, kahda winna taggad pee-auguse, kamehr no tahs leesmu jubras pelneem peezehlfusees, kas Napoleona I. eekarroschanas lustei par rohbeschu bija. Seelaka ehlu dakka bija no kohla, un fur tag-gad eelas, kas kust un mudsch no andelmannem,

tur bija toreis wai lauft un dahrsi, wai zeffi preefsch pastaigafchanahs, pa kurreem jaukâ laikâ dasch' ne-schadi pastaigajahs.

Kahdâ dahrsâ staigaja pa weenu fahnu zeffu isgi diwi wihri schurp un turp. No winnu apgehrba warreja noskahrst, ka winni pee augstas kahrtas laudihm peederr, un ihpafchi tahs gohda parahdischanas, kas weenam no winneem tiffa parahditas, simejabs us to, ka tas laikam kahdâ jo augstâ weetâ. Win-neem bija laikam daudj un jo fleppenas leetas ko runnaht; jo winni palikka laiku no laika stahwoht, lai pahrleezinatohs, wai kahds winnu runnu aif fruh-meem nenoklaufahs; tad gabja winni atfal lehnahm tahlafu un tif kahdu reift winni dedsigaki runnaja. Behdigi, kad winni tur bija nonahlfuschchi, fur winnu weentuligs zeffsch leelakâ zetta eetezzeja, fur wairak laudis staigaja, tad winni wehl reis palikka stahwoht un weens no winneem ohtram laipnigi sawu rohku sneeg-dams fazzija firsnigi:

„Paglabba ruhpiigi sawas fruhhtis, ko es tew us-tizzejis, mans mihkajs Artimon; es tizzu, ka es tahs paschas zeenijamas dohmas schodeen, pehz ilgeem gaddeem wehl pee tewis atraddis, kurras es jau to reifti pee jaunetta, pee manna jaunibas drauga tif augsti gohdaju un zeeniju. — Rihtu ap pulstten weeneem sagaidi, kâ norunnahhts, tawu wezzu draugu; bet,“ winsch fazzija wehl smeedamees, „neaismirsti, ka es Rafanes kohpmannis un nefas zits!“

„No wiffas firbs es tewi par sawu weest sagai-dischu!“ tas atbildeja pallannidamees un tad abbi draugi schkirahs.

Artimons Matwejew, kas gan no weenas wezzas augstas Kreemu semmes ziltis bija, dsihwoja to reifti no pasfaules preekeem noschkirhrees weentulis, bet jo laimigaki sawâ masâ familijâ. Pee winna fami-lijas peederreja tiffai, ka winna dehli wairs mah-jâs nebija, winna ustizziga gaspascha un jauna raddineeze, winna mahsas wihra meita, un schahm abbahm peekehrahs winna firbs; kamehr winsch sawu tiflu gaspaschu zeenija un mihfoja, fargaja winsch jau-nefle, it kâ ta winna pascha behrns buhtu bijuse, dahrgo mantu, zeenigu schkirhstu meitenes dwehfeldi. Scho meiteni winsch ruhpiigi bija usaudsinajis un tahs nahkama dsihwes laime bija winna firsniga ruh-peschahanahs.

Tahdâ weentukâ dsihwes wihse, kâ Matwejew ar sawejeem dsihwoja, jau pat weens galda weests bija notikkums; kad winsch tad nu no sawas pastaiga-fchanahs ar preezigu seju mahjâs pahrnahza un fazzija, ka rihtu weests buhschoht, winsch tad tiffa wiffadi isjautahhts.

(Us preefschu wehl.)

Atbilledams redaktehrs A. Leitan.

No Benjures atwehhts.

Rihgâ, 7. Mai 1870.

Drikkehhts un tabbujams pee bilschu un grabmatu-drikketaja Ernst Plates, Rihgâ pee Behtera-bajnizâs.